

KAKO SLOVENCİ ŽIVIMO V DRUGI POLOVICI ŽIVLJENJA

PREGOVOR: KAKO SLOVENCI ŽIVIMO V DRUGI POLOVICI ŽIVLJENJA

Danes se na vseh področjih našega življenja srečujemo z izzivom staranja prebivalstva in ta trend se bo nadaljeval tudi v naslednjih desetletjih. Te spremembe porajajo številna vprašanja, kot so kakovost življenja starejših, vloga starejših na trgu dela ter ustrezna zdravstvena in dolgotrajna oskrba starejših. Podatki, zbrani v raziskavi SHARE, so izjemnega pomena za bolj kakovostno načrtovanje ustreznih ukrepov na številnih področjih, ki jih proces staranja prizadene: pokojninski sistem, sistem zdravstva in dolgotrajne oskrbe, trg dela, izobraževanje, socialno skrbstvo in socialna politika. Reforme na teh področjih so precej težavne, saj se dotikajo vprašanj, ki imajo velik vpliv na življenje vsakega posameznika, obenem pa izdatki zanje predstavljajo zelo velik delež državnega proračuna. Zato so dobro zasnovani ukrepi vladne politike, ki temeljijo na dejanskih podatkih, nujni, da se ohrani socialna kohezija in se omogoči večja kakovost življenja za vse generacije.

Raziskava o zdravju, procesu staranja in upokojevanju v Evropi – SHARE je največja vseevropska raziskava, ki preučuje ekonomske, zdravstvene in socialne razmere posameznikov, starejših od 50 let. Dejansko gre za infrastrukturni program, katerega izjemen prispevek predstavlja bogata baza podatkov, ki zajema več kot 123 000 posameznikov iz vse Evrope ter pokriva zelo širok nabor dejavnikov, ki oblikujejo življenjske pogoje starejših. SHARE je panelna raziskava, kar pomeni, da

vsaki dve leti anketiramo iste posameznike, kar nam omogoča opazovanje sprememb v življenju posameznika in družbe. Slovenija v raziskavi sodeluje od leta 2009, ko so se začele priprave na 4. val raziskave, sledila sta peti in šesti val, trenutno pa se zaključuje njen 7. val. Raziskavo v Sloveniji koordinira Inštitut za ekonomska raziskovanja (IER), ki predstavlja center raziskovanja na več področjih, med njimi je zelo pomembna ekonomika staranja prebivalstva. Z zaposlenimi strokovnjaki ustvarjamo novo znanje za ekonomski, socialni in trajnostni razvoj Slovenije. Zbiranje podatkov na terenu je v Sloveniji v četrtem in petem valu raziskave izvajal Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij, v šestem in sedmem valu pa podjetje Ipsos Slovenija. Vsem sodelujočim v raziskavi se iskreno zahvaljujemo.

Podatki raziskave SHARE se v Sloveniji dejansko že intenzivno uporabljajo pri pripravi več strateških dokumentov. Na podlagi SHARE podatkov so bile pripravljene strokovne podlage za reformo dolgotrajne oskrbe in zdravstva. Analizirali smo značilnosti neformalne dolgotrajne oskrbe, ocenili število prejemnikov te oblike oskrbe v Sloveniji ter pripravili analizo socialne izključenosti in neizpolnjenih potreb po dolgotrajni oskrbi. SHARE podatki so nadalje podprli pripravo Bele knjige o pokojninah, ki predstavlja strokovno podlago za reformo pokojninskega sistema. SHARE je bil uporabljen pri pripravi

strokovnega dokumenta Starejši in trg dela v Sloveniji ter njegovega akcijskega načrta, ki opredeljuje potrebne ukrepe za zaposlovanje starejših in ohranjanje starejših na trgu dela (sprejet decembra 2016) in je nujen spremljajoči dokument za Belo knjigo o reformi pokojninskega sistema. Nenazadnje se je tudi na podlagi podatkov SHARE pripravila Strategija dolgožive družbe, ki naslavlja vsa področja življenja starejših od izobraževanja, trga dela, vključenosti v družbo, zdravstva do pokojnin in upokojevanja.

V pričujoči publikaciji predstavljamo nekatere značilnosti življenja Slovencev po 50. letu, ki temeljijo na uporabi podatkov 5. vala raziskave, ki se je izvajal v letu 2013 in katerega podatki so bili na razpolago v času njenega nastanka.

Zahvala gre Mateju Butali, ki je poskrbel za grafično podobo publikacije.

dr. Boris Majcen

Vodja projekta SHARE Slovenija
Inštitut za ekonomska raziskovanja, direktor